

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU SEMINAR
“Raamatukogu
avalikkussuhted - mis need
on ja mida neilt oodatakse”

Tartu Ülikooli Raamatukogus 22. oktoobril 1999. a.

Tartu 1999

Päevakava

Avasõna

Raamatukogu avalikkussuhted

Marju Lauristin Riigikogu liige TÜ meedia ja kommunikatsiooni professor

Suhtekorraldus raamatukogus: vajadus ja võimalused

Aira Lepik TPÜ professor, raamatukogunduse õppetooli juhataja

Mida peaks arvestama meediaga suheldes Eestis?

Andres Toode TÜ teabetalituse juhataja

Teabekorraldus on suhtekorralduse tugisammas

Eeva Kumberg TÜ teabetalituse infospetsialist

Viis aastat suhtekorraldust Rahvusraamatukogus

Triin Soone RR-i turundusjuht

Lugeja hinnangud ja ootused — meie taotlused ja tegemised (lugeja- ja ekspertküsitluse analüüs)

Ilona Smuškina TÜR-i avalike suhete osakonna juhataja

Näitused raamatukogus — missugused ja kelle jaoks?

Tiina Matsulevitš TÜR-i avalike suhete osakonna näituste kuraator

Avalikkussuhete dominandid ja ääremaad

Urve Tõnnov TÜR-i teadusosakonna juhataja

Lugeja hinnangud ja ootused — meie taotlused ja tegemised (lugeja- ja ekspertküsitluse analüüs)

Ilona Smuškina

Üksteist aastat — see on ühelt poolt väga lühike aeg Tartu Ülikooli ja tema raamatukogu elus. Alma mater on juba 367-aastane ja raamatukogu saab varsti 200-aastaseks. Samas on selle lühikese ajavahemiku jooksul ülikooli lõpetanud mitu lendu ja peale tulnud uued, muutunud on ühiskond. Nüüd me elame ja suhtleme juba hoopis teises riigis, me osutame teenust hoopis teistsugusele inimesele, kui see oli üksteist aastat tagasi.

Miks ma räägin üheteistkümnest aastast? Aga sellepärast, et üksteist aastat tagasi me korraldasime raamatukogus sama temaatikaga lugejaküsitluse oma tegemiste hindamiseks ja selle tulemustest lähtuvalt oma tegevuse korrigeerimiseks, uute ideede otsimiseks ja oma lugeja järjekindlaks identifitseerimiseks.

Selleks ajaks oli avalike suhete osakond (loomulikult teise nime all) töötanud juba kuus aastat, lähtunud oma tegemistes põhimõttest, et Tartu Ülikooli Raamatukogu peab toetama mitte ainult ülikooli teadus- ja õppeprotsessi, vaid olema talle abiks eesti haritlaskonna kujundamisel.

Rohked temaatilised näitused, ekskursioonid, üritused ja isegi kunstinäitused pidid teenima seda eesmärki. Aastate vältel on muutunud osakonna struktuur, korrigeeritud eesmärged, rõhuasetusi, konkreetseid ülesandeid, aga põhimõte ja põhieesmärk on jäänud samaks, ja olen veendunud, et peavadki jääma samaks.

Tänaseks on elu ja olud, ühiskond meie ümber muutunud. Ülikool ise on muutunud kvalitatiivselt ja kvantitatiivselt. Kaasaegne infotehnoloogia on väljakutseks ja mõõdupuuks ka suhtekorraldajatele. Kahjuks on meie arusaamad ja võimalused, meie ideed ja reaalsus tihti vastuolus. Õigustuseks on siin nii objektiivsed ja kui ka subjektiivsed põhjused, aukohal loomulikult finantsraskused.

Tänaseks on korrektiivide sisseviimine avalikkussuhete struktuuri ja korraldusse muutunud hädavajalikuks. On olemas erialane kirjandus, on olemas pikkaajalised kogemused ja targad kolleegid.

Andestamatu oleks aga antud situatsioonis tagasiside puudumine. Lugeja soovid, ettepanekud ja märkused peaksid meid aitama uuenduste ja muudatuste läbiviimisel. Kes on meie praegune aktiivne lugeja? Missugused on tema ootused, huvid ja hinnangud? Mida peaks silmas pidama uuenduste rakendamisel ja reorganiseerimise hoos?

Koostöös sotsioloogia osakonna teaduri Urmas Ojaga ja raamatukogu teadusosakonna juhataja Urve Tõnnovi abiga koostas selle aasta kevadel lugejaküsitluse läbiviimiseks vastavat valdkonda puudutava küsimustiku, mis sisaldas 16 küsimust.

Samas jõudsin veendumusele, et oleks oluline teada, mida arvavad meie tegemistest ja mida ootavad meilt avalikkuse esindajad — ülikooli professorid ja õppejõud, arstid ja õpetajad, kirjanikud ja kunstnikud, isegi linnavõimu esindajad, kes kõik ei pruugi olla meie igapäevased lugejad, on aga osalenud meie üritustel, korraldanud siin ise konverentse, seminare, olnud meile abiks näituste tegemisel jne. Nii tekkis ekspertküsitluse idee.

Kõigepealt lähemalt lugejaküsitlusest. Siin tahaksin rõhutada, et kõik sisulised küsimused puudutasid avalikkussuhete korraldajate vastutusala, olid otse või kaudselt sellega seotud, lisaks loomulikult n-ö identifitseerimisküsimused. Finantsraskuste tõttu ei olnud ankeet kujunduslikult sugugi silma röömustav, küll aga igati korrektne. Raamatukogu peahoones kataloogikonsultandi juures ja teeninduspunktide läheduses olid üles pandud suured silmatorkavad kastid sildiga “lugejaküsitlus”, kuhu lugeja sai panna täidetud ankeedi. Sealt sai ka ankeete. Lugejate endi otsustada oli, kas esitatud küsimustele vastata või mitte, pakutud koostöövõimalust aktsepteerida või mitte. Küsitlus toimus ühe nädala jooksul küllalt pingelisel ajal — just enne sessi algust, õppeaasta lõpus.

Neljasajast ankeedist saime täidetult tagasi üle 350-ne. Kes oli seekord meie abivalmis ja konstruktiivne partner — lugeja? Selgus, et valdav osa vastanutest külastab raamatukogu kas iga päev (170 respondenti) või vähemalt kord nädalas (142), kord-paar kuus külastajaid oli ainult 22. Valdav osa vastanutest olid üliõpilased — 270 inimest (77%), vastajate keskmine vanus 21–22 aastat.

Loomulikult absoluutne enamik, 186 inimest, tuleb raamatukokku õppima ja kirjandust koju laenama. Pärilõbus oli teada saada, et TÜ üliõpilastest, kes külastavad raamatukogu iga päev, ainult 58,6% tulevad siia “enamasti õppimiseks” ja 6,4% tulevad siia üldse mitte selleks. Suhteliselt tagasihoidlik on huvi uudiskirjanduse vastu. 56 inimest vastasid, et tulevad enamasti sel põhjusel raamatukokku, üldse ei pea seda oluliseks 94 ja 165 tunnevad huvi uuema raamatu vastu “mõnikord”. Ikkagi oluline on, et nendest, kes külastavad raamatukogu iga päev, tunneb uudiskirjanduse vastu huvi 54,5%, ja nendest, kes käivad siin kord nädalas — 45%. Nii et huvi on, aga ... Küllap viimaste aastate väljapanek UUDISKIRJANDUSE sildi all ei rahulda enam isegi üliõpilast. Me kõik ju mäletame aegu, kui see väike ruum on olnud terve nädal lugejaid pungil täis. Huvilised panid ennast raamatutele järjekorda ja see oli üks väga intensiivselt külastatav lugemissaal. Praeguse vähese külastatavuse põhjused on üldiselt teada. Probleemid on rasked ja tõsised: komplekteerimissummad ei vasta ülikooli raamatukogu vajadustele, st lugejaskonna ootused jäävad suurel määral rahuldamata, aastast aastasse olukord halveneb, mahajäämus süveneb...

Lugeja tuleb raamatukokku ja tegeleb siin n-ö mitmel rindel, kasutab ühe külastuse ajal palju teenuseid.

Pärilõbus paljud vastanutest kasutavad raamatukogu kohtumispaigaks sõpradega (61) ja aja parajaks tegemiseks (37). Mõnikord tulevad nad siia ka ainult sel eesmärgil — vastavalt 176 ja 199 vastanut. Nii et raamatukogu on ikka üks asjalik ja mõnus koht Tartu kesklinnas!

Avalike suhete osakond vastutab operatiivse informatsiooni leviku eest raamatukogus toimuva kohta. Juba aasta töötab meie osakonna koosseisus teabekorraldaja, viimasel aastal tegeldakse informatsiooni levitamisega sihipäraselt ja järjekindlat. Samas oli väga huvitav

avastada, et aktiivne Tartu Ülikooli Raamatukogu lugeja ei ole samaaegselt aktiivne ülikooli lehe “Universtas Tartuensis” lugeja — 231 respondenti vastas, et informatsiooni raamatukogus toimuva kohta saavad nad üldse mitte ülikooli lehest. Kõige loetavamaks leheks, st leheks, kust on saadud kõige tihedamini infot raamatukogus toimuva kohta, osutus ikkagi “Tartu Postimees” (peaaegu pooled vastanutest!); suhteliselt hästi õigustab end raadio. Õigeks ja kõige otstarbekamaks kohaks osutusid lugeja jaoks hoopis INFO-plakatid stendidel raamatukogu fuajees (176 – “enamasti” ja 116 – “mõnikord”). Teisel kohal on seda eesmärki täitmas info levitamine tuttavatelt tuttavatele: kui üks teab ja uudis on huvipakkuv, saavad teada varsti ka ta sõbrad. Arvan, et järeldus on selge:

raamatukogu fuajees peaks kindlasti olema infopunkt, võib-olla isegi ülikooli ning raamatukogu ühine infopunkt, arvestades meie maja külastatavust ja keskset kohta linnas.

Raamatukogus korraldatud üritustest on osa võetud harva: “ainult 1–2 korda aastas” — 145 respondenti, “3–6 ja enam korda” — 39, “mitte kordagi” — 164(!) lugejat. Nii vastasid lugejad küsimusele “kui sageli te olete sel õppeaastal osalenud raamatukogus korraldatud üritustel?” Hiljem aga selgub, et olukord ei ole sugugi nii kurb, konkreetsete ürituste vastu tuntakse piisavalt huvi, osatakse arvamust avaldada. Põhjus on vast selles, et lugejad lihtsalt ei pea neid alati vist meie poolt korraldatavateks ÜRITUSTEKS.

Küsitluses oli antud võimalus anda hinnangud raamatute esitlustele, kohtumistele teadlastega, poliitikutega, loomeinimestega, kirjastuste soodusmüükidele jne. Kõige suurem huvi on just nimelt soodusmüükide vastu — 215 lugejat, st kõvasti üle poole vastanutest oli nendest väga huvitatud. Seda, et raamatuid palju ostetakse, tõestab ka asjaolu, et suured Tallinna kirjastused peavad otstarbekaks ja kasumit toovaks Tartusse sõitmist ja raamatukogus oma väljaannete soodusmüükide korraldamist. Suur huvi on alati olnud ka raamatukogule mittevajaliku kirjanduse müükide vastu — lugejad lausa käivad küsimas, millal toimub järjekordne müük.

Ammu on selge, ja mitte ainult mulle, et fuajees peaks olema statsionaarne raamatute müügikoht, väike raamatupood, kus oleksid pidevalt müügil meie raamatukogu publikatsioonid, raamatukogu jaoks mittevajalik kirjandus, toimuksid kirjastuste soodusmüügid; samas kaoksid raamatukastide virnad korridoridest ja raamatukogule tooks see ka natuke tulu.

Ülejäänud ürituste vastu oli huvi ühtlaselt tagasihoidlik — keskmiselt 15% ringis vastanutest peavad neid huvitavateks ja väga huvitavateks.

Viimaste aastate jooksul oleme korraldanud äärmiselt vähe seda laadi üritusi — nii et pole imestada, et valdav osa vastanutest pole nendel lihtsalt osalenud ega osaleda saanud. 1988. aastaga võrreldes on silmatorkavalt langenud huvi poliitika vastu, ainult 54 inimest pidas seda teemat “eriti huvipakkuvaks”.

Andsime ankeedis võimaluse panna pingeritta üritustel ja näitustel huvi pakkuva temaatika. Ülikooli tähtpäevade kajastamisega on rahul 47,6%, ülikooli teadussaavutuste ja üldise arengu kajastamisega on rahul 22%, üle 40% vastanutest kiidavad heaks ülikooli seltside ja teiste organisatsioonide tegevust kajastavaid üritusi-näitusi. Põhjuseks, miks ei võetud osa üritustest, nimetakse informatsiooni puudumist: “ei teadnud ürituse toimumisest” — 53,8 %, “aeg ei sobinud” — 37,3%, “teema ei pakkunud huvi” — 25%. Teaduse ajaloo vastu

tunnevad suurt huvi 43,5% vastanutest, kaasaegne teadusproblematika äratav huvi 57,7%-l respondentidest, Eesti ja ülikooli teadus — umbes sama palju huvilisi — üle 64% küsitlusest osavõtnuid. Huvilisi kultuuri, kunsti ja muusika vastu on keskmiselt 80% ringis.

Ankeedis palusime nimetada mõne viimase aasta jooksul raamatukogus korraldatud ürituse või näituse, mis meeldis. Ja meile sai selgeks, et lugejad, vastupidi ankeedi eelmistele vastustele, teavad ja nimetavad väga paljusid erinevaid sündmusi, et nad näevad ja märkavad kõike, oskavad peaaegu alati oma arvamust avaldada. Nii et me saime väga konkreetset teada, millised projektid on õnnestunud ja millised mitte. Õnnestunud ja lugejate poolt huvitavaks kiidetud on suuremad ühisprojektid: koostöös Soome Instituudiga “Raamatu ja roosi päev”, “Zeit Worte” koos Saksa

Kultuuri Instituudiga, “Grosse Deutschen aus dem Osten”, Kirjastsuse WARRAK “Raamaturingi” päevapikkune üritus koos kirjanike, kunstnike ja näitlejatega.

Eraldi peaks kindlasti peatuma näitustel, sellest räägib järgnevalt aga pr. Tiina Matsulevitš, kes on meil raamatukogus näituste kuraator.

Ankeedis oli aga üks küsimus, kus lugeja sai oma selgelt negatiivset hoiakut väljendada. Küsimus puudutas ainult maja üldist kujundust, aga siin käidi üle kõigest: alates laenutajatäididest ja lõpetades seinakellade vigase, st vale käiguga. Kõige rohkem kordub pretensioone valgustuse suhtes ja selle kohta, et kõik on kulunud, tume ja rõhuv... Kohvikut nimetati kui väljaspool igasugust kriitikat olevat kohta — kole, rõve, jõle, sünge... Õhupuudus ja ventilatsioonimüra (kaks üht nähtust iseloomustavat külge!) — see on ju väga ilmekas! Ventilatsioon töötab kõigest väest ja õhku ei tule kusagilt! Maja tundub vananenud, väsinud, stagnaaegne, kulunud, nõukogudeaegne ja... seda ta on...!

Lugejaskond on suures osas vaheldunud, 10 aastat tagasi ja 5 aastat tagasi olid teised “virisevad” lugejad, praegune lugeja ei tea, et tema tähelepanekud on juba “hallitanud” ja ta võiks ju midagi uut ja värske ette heita!!! Nagu me ise ei teaks, kus need kitsaskohad on, aga Ja kohe tekib Pavlovi refleks — tahtmine hakata ennast õigustama materiaalsete ressursside puudulikkuse, finantsraskustega ja nii edasi. See vastab valdavas osas tõele, paljud ideed surevad selle tõttu ajapikku loomuliku surma — ikka ja jälle ei jätku raha. Julgen siin ja täna aga väita, et päris palju jõuaks ikkagi ümber korraldada, teha paremaks ja inimsõbralikumaks — palju sõltub ikkagi meist endist, meie kompetentsusest ja organiseerimisvõimest, meie järjekindlusest ja oskustest igal vastutusosal ja igal tasandil. Raha paneb rattad käima, aga ega me kohal ka ei seisa, tasapisi liigume vist isegi õiges suunas!

Nüüd tahaksin lühidalt iseloomustada ekspertküsitlust ja selle tulemusi. Keda tahaks küsitleda, kelle arvamust tahaks teada saada, oli selge idee sündimisest alates. Kuidas ja mis vormis seda teha, oli päris raske otsustada.

On ju väga raske ette kujutada, et saaks ühel minu poolt määratud ajal ühe laua taha kokku nii kirju kui ka representatiivse seltskonna, et see aeg kõigile korraka sobiks. Kaalusime erinevaid võimalusi, pidasime nõu asjatundjatega ja otsustasime teha tagasihoidlikult, küsitleda 23 inimest erinevatest valdkondadest, Tartu Ülikooli esindajaid — 14 inimest; omakorda erinevate teaduskondade esindajaid — filoloog, jurist, bioloog, ajaloolane, filosoof, sotsiaaltöö õppejõud, arsti- ja majandusteadlane, alates emeritprofessorist ja lõpetades üliõpilasesinduse esimehega.

Kaks meie raamatukogu töötajat oli nende hulgas — valisin välja kaks väga erinevat kolleegi nii tööstaapi järgi kui ka vastutusosalalt — üheks sai raamatukogunduse lõpetanud ja bibliografeerimisega väga pikalt tegelnud professionaal, teiseks meie raamatukogu infotehnoloogia spetsialist, ka juba väga suurte kogemuste ja teadmistega.

Kunstikooli direktor, Tartu linnavolikogu liige, teise raamatukogu direktor, kirjanik, poliitik olid need väljaspool ülikooli tegutsevad isikud, kes andsid nõusoleku vastata seitsmele küsimusele. Igaühega sai eelnevalt läbi räägitud ja ära seletatud küsitluse eesmärk. Ühiselt jõudsime kokkuleppele koostöö vormis — nii kujunes kaheksa intervjuueerimise vorm – kirjalik, (enamasti) e-posti teel või suuline. Sobiva variandi valisid eksperdid. Otsustasin igal juhul mitte peale suruda mulle meelepärasemat koostöövormi.

Juba alguses üllatas meeldivalt väljavalitute valmisolek, heatahtlikkus ja abivalmidus, vaatamata positsioonile ja igapäevatöö koormusele, intensiivsusele. (Kõik vastajad on ju väga hõivatud isikud!) Praktiliselt kõik andsid kohe oma nõusoleku, neli neist valisid vormiks suulise vestluse. Kõik need neli tulid kohale täpselt kokkulepitud ajal, kõik kirjalikud vastused laekusid hämmastavalt kiiresti minu postkasti. Kõigepealt iseloomustab see minu arvates positiivset hoiakut ülikooli raamatukogu suhtes ja näitab konkreetsete isikute korrektsust.

Nüüd lähemalt küsimuste ja vastuste juurde.

Vastus esimesele küsimusele pidi meie arvates kindlaks määrama kindla isiku peamised huvid raamatukogus ja samal ajal eksperdi kompetentsuse ning vaatenurga, tema kursisoleku meie muudatustega ja kaasarääkimise kaalu. Selles küsimuses võib eksperdid üldiselt jagada kahte tüüpilisse gruppi: kes ülikoolis töötavad ja kes ülikoolis ei tööta. Esimesed kasutavad raamatukogu vähemalt aeg-ajalt, enda arvates küll vähem kui varasematel aegadel. Tüüpiliseks põhjuseks on erialase informatsiooni kättesaadavus kodus või töökohal. Siia tullakse vajalikku kirjandust (enamasti juhul, kui on ette kindlaks tehtud konkreetse teose olemasolu) laenama või kohapeal lugema. Sõltuvalt erialast ja teaduskonna enda heolust on ka hinnang meie kogudele. Aga absoluutselt kõik rõhutavad, et saavad aru ja ei pea meid süüdi olevaks kõige uuema, kõige vajalikuma ja kalli kirjanduse puudulikkuses.

Väljaspool ülikooli küsitletud isikud külastavad raamatukogu harvem, tavaliselt on nad ise midagi korraldanud (konverentsid, seminarid) või aidanud meid konsultatsiooniga, tulnud kutsutud külalisena üritustele jne.

Teise küsimuse puhul ollakse ühel meelel, et õhkkond on raamatukogus üldiselt meeldiv. Töökoht (ruum) valitakse kirjanduse läheduse järgi, töise ja vaikse õhkkonna järgi.

Rõõmustas fakt, et kõik eksperdid, kes on siin midagi ise korraldanud (oma õppetooli juubelinäitust või -konverentsi, kohtumist jne), on äärmiselt rahul meie personali tööga, selle abivalmidusega. Kiidetakse konverentsisaali kujundust, õppelugemissaali fuajeed, neid kohti, mis on värskelt remonditud. Saali ja loenguruumi suhtes arvatakse, et tehnilised seadmed peaksid olema tänapäevaselt kaasaegsed — siis saaks raamatukogu ise rohkem teenida, kui

ei peaks laenama aparatuuri mujalt. (Nimetatud küsimuses ei ole neil päris õigus. Näiteks sünkroontõlke aparatuuri ei tasuks vist ise osta, seda läheb harva vaja, on aga kohutavalt kallis — loomulikult meie jaoks).

“Mille poolest on Teile oluline Tartu Ülikooli Raamatukogu?” oli üks küsimus.

Meid huvitas, kas me oleme ikka tänapäeva pragmaatilises ühiskonnas säilitanud oma imago nende silmis, kes on meile tähtsad, need avalikkuse esindajad, kelle jaoks me siin püüame üht-teist raskustele vaatamata ära teha. Toon esile tüüpilisi vastuseid:

“Raamatukogu on liialdamata ülikooli kõige tähtsam osa, sellele peaks toetuma kogu uurimistöö. Raamatukogu tugevus määrab paljuski ära meie ülikooli konkurentsivõime maailma teaduse turul. Seda mõtet tuleb rõhutada igal võimalusel.”

“See on ikka üks Tartu vaimu pesitsuskohti, mille tähtsust ei saa alahinnata.”

“Tartu Ülikooli Raamatukogu on mulle sama oluline nagu Tartu Ülikool. Ma arvan, et üks ei eksisteeri ilma teiseta.”

“TÜ Raamatukogu on väga väikese rahvusriigi ainsa universitas’e raamatukogu” (vahemärkus — see ei olnud ülikooli töötaja arvamus).

Ja lõpuks ühe tuntud, suhteliselt noore professori vastus viimasele küsimusele: “TÜ Raamatukogu on Eesti kultuuris teadusliku mälu peamisi talletajaid ning samas Tartu kui eesti kultuuri ajaloolise keskuse järjepidevuse kindlustajaid. Raamatukogu on kokku kasvanud Tartu Ülikooliga, mis on olnud ja ilmselt jääb kauaks Eesti tähtsaimaks vaimukeskuseks. Mingil juhul ei saa seda asendada Tallinnas paiknevad Rahvusraamatukogu või TA Raamatukogu.”

Ülaltsiteeritu kohustab meid – raamatukogu lihttöötajaid ja juhtkonda — hoolitsema selle eest ja võitlema selle nimel, et ka saja aasta pärast arvatakse meist samamoodi, et me oleksime tõepoolest see, mis meilt oodatakse.

Üks soliidne emeriitprofessor, vastates küsimustele, teeb viisakalt, aga tähendusrikkalt avalikkussuhete töötajatele etteheite — miks me ei küsi ekspertidelt arvamust komplekteerimis põhimõtete, välisvaluuta kasutamise ja raamatukogu “sisuliste väärtuste” kohta. Tõepoolest olen täiesti nõus, kui saaks korda VUNDAMENDI, oleks meil, avalikkussuhete korraldajatel, palju kergem töötada, seni aga näen avalikkussuhete vastutusosalal tegutsevate raamatukogutöötajate kohustust kasutada oma võimalusi ja töövõtteid, vähemalt kaudselt kaasa aidata raamatukogu heaolule, mõjutada oma tegemiste abil avalikkuse suhtumist ja alma mater’i arusaamist raamatukogu rollist ja selle aktsepteerimist väga pragmaatilisel kujul — vastavate investeeringute näol!

Pea hädavajalikuks sisse viia korrektiivid avalikkussuhete korraldusse, osakonna struktuuri ja koosseisu: üritused, näitused, suhtlemine meediaga, sisemine ja välimine teabelevi, infopunkti töö korraldamine, uudiste operatiivne jõudmine koduleheküljele, konverentsikeskus, raamatukogu reklaam ja müügitegevus, majasisese infolehe väljaandmine, kunstnike-kujundajate töö korraldamine, ekskursioonid, ühis- ja

eriprojektidest osavõtt — selle kõigega peab tegelema plaanipäraselt, regulaarselt, järje- ja sihikindlalt. Osakonna koosseis ja töötingimused, tehnoloogiline ja tehniline baas peaksid võimaldama tegutseda asjalikult ja energiliselt, intensiivselt ja samas soliidset, rahulikult, vastavalt oma kompetentsusele ja kogemustele, st ilma liigselt kiirustamata ja sahmimata.

See valdkond, mis kujundab avalikku arvamust ühest organisatsioonist ja peab looma sellele positiivse imago, on väga oluline ühe asutuse edukaks ja tulemuslikuks toimimiseks. Arvan, et seda on teadvustatud, nüüd peaks jõudma tegudeni.

Kui me tegutseme targalt ja järjekindlalt, siis loodan, et lähitulevikus ja pikemas perspektiivis ei pea Tartu Ülikooli rektor enam meile “raske südamega” teatama järjekordsest kitsendusest, vaid me koos ülikooliga jõuame oma ajaloo vääriliselt sammu pidada teiste maailma nimekate ÜLIKOOLIDE JA RAAMATUKOGUDEGA. Nii jõuame lähemale oma LUGEJA ootustele.